

Vergaderjaar 2019–2020

26 991

Voedselveiligheid

35 334

Problematiek rondom stikstof en PFAS

Nr. 570

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 augustus 2020

De leden Madlener (PVV), Baudet (FVD), Geurts (CDA) en Harbers (VVD), en Bisschop (SGP) hebben – aanvullend op elkaar – vragen gesteld over de berichtgeving dat geen onderbouwing beschikbaar zou zijn van de tijdelijke normering van het ruw eiwit in krachtvoer voor melkvee, zoals door mij voorgesteld in de wijziging van de Regeling diervoeders 2012 in verband met stikstof (Kamerstuk 26 991 en 35 334, nr. 568). Voordat ik inga op de gestelde vragen, geef ik uw Kamer graag een toelichting op hetgeen in de berichtgeving naar voren is gebracht.

Met de bovengenoemde tijdelijke regeling wordt beoogd om voor de periode september t/m december 2020 maxima te stellen aan het ruw eiwitgehalte van krachtvoer voor melkvee in Nederland met het oog op het terugdringen van de stikstofdepositie vanuit de melkveehouderij. Deze maatregel is één van de drie maatregelen (naast het verlagen van de maximumsnelheid op snelwegen en de warme sanering varkenshouderij) die het kabinet heeft aangekondigd om in 2020 stikstofruimte te realiseren voor vergunningen voor de (woning)bouw. Ik realiseer mij terdege dat deze maatregel aanpassingen vergt van melkveehouders. Zoals bij alle overheidsmaatregelen vind ik een goede en transparante onderbouwing dan ook van belang. In de toelichting op de regeling is aangegeven wat de regeling inhoudt en wat hiermee beoogd wordt. Hierover heb ik ook vragen van uw Kamer beantwoord (Kamerstukken 26 991 en 35 334, nr. 569).

Cijfermatige basis voor de tijdelijke regeling zijn de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), zoals weergegeven in de publicatie Mest en Mineralen 2018.¹ Op basis van de cijfers van het CBS zijn de referentie voor 2018 en de beoogde reductie voor 2020 vastgesteld. Voor de toedeling van de beoogde reductie naar melkveebedrijven wordt in de regeling een onderscheid gemaakt naar grondsoort en bedrijfsinten-

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2019/49/dierlijke-mest-en-mineralen-2018>.

siteit. Deze differentiatie is afgeleid van een notitie van Wageningen Economic Research, die op mijn verzoek is opgesteld en die ik openbaar heb gemaakt.² Dit heeft geresulteerd in normen, waarvan ik de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) gevraagd heb om te valideren of deze normen inderdaad zullen leiden tot de beoogde reductie van stikstof-emissie in de melkveehouderij. Ook dit advies is, zoals alle adviezen van de CDM, openbaar beschikbaar.³ Tot slot heb ik, in reactie op vragen vanuit sectororganisaties, een toelichting op de totstandkoming van de normen op rijksoverheid.nl geplaatst.⁴

Op donderdag 30 juli jl. vond een zitting plaats in een kort geding dat de Stichting Agri Facts en de Stichting Stikstof Claim desondanks tegen de Staat hadden aangespannen. De stichtingen vorderden inzicht in de documenten die zijn gebruikt ter onderbouwing van de in de tijdelijke diervoedermaatregel opgenomen waarden van ruw eiwit in krachtvoerders. Ter zitting is vanuit de Staat op hoofdlijnen aangegeven hoe de normen zoals opgenomen in de regeling tot stand zijn gekomen en is beargumenteerd dat alle documenten die hieraan ten grondslag liggen openbaar zijn gemaakt. De rechter gaf ter zitting aan er niet van overtuigd te zijn dat er meer stukken bij het ministerie berusten dan nu zijn overgelegd. De stichtingen hebben daarop het kort geding ingetrokken. Hoewel dit buiten de reikwijdte van de zitting viel, deed de rechter de suggestie om in een gesprek vanuit het ministerie nog eens toe te lichten hoe de berekeningen tot stand zijn gekomen, opdat de stichtingen deze kunnen controleren/reproduceren. Hierop is vanuit het ministerie welwillend gereageerd. Daarbij is aan de stichtingen te kennen gegeven dat het voor een effectief gesprek wenselijk is dat de ter zake meest deskundige ambtenaar hieraan deelneemt en dat hierbij rekening moet worden gehouden met de vakantieperiode. Dit kon op begrip rekenen.

Ik constateer dat na afloop van de zitting een vertekend beeld is geschetst van de totstandkoming en onderbouwing van de regeling. Daarbij is de suggestie gewekt dat de regeling opgesteld zou zijn door één ambtenaar en dat mijn ministerie door afwezigheid van deze ambtenaar geen onderbouwing van de normen uit de regeling kon overleggen. Dit is een onjuiste weergave van de situatie. Net zoals bij vele andere dossiers in mijn ministerie, is een team van ambtenaren belast met het realiseren van de veevoermaatregel. In zo'n team zijn verschillende capaciteiten en expertises (beleidsinhoudelijk, juridisch, rekenkundig, etc.) bij elkaar gebracht. Elk van de teamleden heeft zijn/haar eigen specialisme of aandachtsgebied, waarbij het eindresultaat een product van het gehele team is. Wanneer een specifiek onderdeel van dat product besproken wordt, is het vanzelfsprekend handig als het daarin gespecialiseerde teamlid daarbij aanwezig is. Dat geldt bijvoorbeeld voor de jurist als wordt gesproken over de juridische houdbaarheid van de maatregel, voor de specialist in het rekenwerk als wordt gesproken over de uitgevoerde berekeningen, voor de projectleider en/of verantwoordelijke leidinggevende als wordt gesproken over het totaalplaatje, etc. Dat betekent natuurlijk niet dat de volledige regeling van die ene persoon afhankelijk is. Het betekent wel dat de deskundigheid van de betrokken ambtenaren op waarde wordt geschat. Dit lijkt mij een normale gang van zaken, die ook is toegelicht tijdens de zitting. Ik vind het jammer dat op sociale media een

² <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/rapporten/2020/07/22/inzicht-in-vijfenzeventig-percentielwaarden-ruw-eiwitgehalte-rantsoen-melkveestapel-uitgesplitst-naar-bedrijfsklassen-met-aanvulling>.

³ https://www.wur.nl/upload_mm/3/d/3/5d41293b-3327-491b-99b4-3cb13543c173_2014338_CDM%20Advies%20Vermindering%20ammoniakemissies%20door%20minder%20eiwit%20in%20krachtvoer%20van%20melkvee.pdf.

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/rapporten/2020/07/28/toelichting-veevoermaatregel>.

ander beeld is neergezet en dat dit is overgenomen door diverse (vak)media. Dit leidt begrijpelijkerwijs tot onrust onder boeren en draagt niet bij aan het gesprek dat ik met boeren en hun belangenorganisaties wil voeren over mijn beleid. De ontstane onrust is onnodig en ik ben dan ook blij dat ik met de beantwoording van de voorliggende vragen van diverse leden van uw Kamer het geschetste beeld kan rechtzetten (Aanhangsel Handelingen II 2019/20, nrs. 3690 t/m 3693).

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten